

פרשת פנחס

מנהיגות של המשכיות, ענווה וקצב

פרשת פינחס חושפת רגע עדין ועמוק בחייו של משה. לאחר ארבעים שנות הנהגה, הוא מבין שלא ייכנס לארץ. במקום לעסוק בעצמו, הוא פונה אל ה' בבקשה אחת: לדאוג לעתיד העם, כך הוא מלמד כי אחד מסימני ההיכר של **מנהיגות גדולה הוא דאגה להמשכיות**. כך עשה אברהם, כך דוד, כך אליהו – וכך גם משה. מנהיג שאינו חושב על הדור הבא – אינו בונה עתיד אלא שולט בהווה.

משה מבקש: "יִפְקֹד ה', אֶל־לִהִי הָרוּחַת לְכָל בָּשָׂר, אִישׁ עַל הָעֵדָה... וְלֹא תִהְיֶה עֵדֶת ה' כְּצֶאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֹעֶה." (במדבר כז, טז)

הרב זקס מדגיש כי בביטוי "אֶל־לִהִי הָרוּחַת לְכָל בָּשָׂר" טמון עיקרון יסודי: בני אדם שונים זה מזה. רש"י מפרש: "מִנֵּה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו." **מנהיגות איננה כפיית**

המשך מנהיגות של המשכיות, ענווה וקצב

מנהיגות בפרשה
הרב זקס

אחידות, אלא יצירת הרמוניה מתוך שונות.

הלקח השני טמון במילה "איש". התורה מתארת את משה כגדול מֵאֵד (שמות יא, ג) אך גם כעֶבְרִי מֵאֵד (במדבר יב, ג).

הרב זקס מצטט את דברי חז"ל: "בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה, שם אתה מוצא ענוותנותו. גדולה אמיתית כרוכה בענווה. "איש" הוא מנהיג שיש בו רוח, עוצמה ואנושיות גם יחד.

והשיעור השלישי: העיתוי והקצב. מנהיג צריך "לצאת לפניהם", אך גם "להוציאם ולהביאם" – לא לרוץ מהר יותר ממה שהציבור מסוגל לשאת.

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספרייו השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

מנהיגות - מודל לחקוי

שלושת צמדי המנהיג

הרב זקס משרטט שלושה יסודות למנהיגות מתוך בקשתו של משה.

הראשון: כבוד לרבגוניות. בני אדם שונים זה מזה, והמנהיג נדרש "להיות סובל כל אחד ואחד לפי דעתו".

השני: גדולה וענווה כאחד. משה הוא "גדול מאוד" אך גם "עניו מאוד". מנהיג אמיתי איננו מתנשא; הוא רגיש לחלשים, ליתום ולאלמנה.

השלישי: קצב נכון. מנהיג צריך ללכת בראש, אך להבטיח שהעם עדיין איתו. הרב זקס מזהיר מפני הנהגה המתקדמת מהר מדי ומותירה את הציבור מאחור. שלושת היסודות הללו – רבגוניות, ענווה וקצב – הם תנאי יסוד להנהגה יציבה ומוסרית.

המשכיות ואחריות

מנהיגות איננה רגע של כריזמה אלא תהליך ארוך של אחריות. **משה מלמד כי דאגה למחליף איננה חולשה אלא עוצמה.** מנהיגות המכבדת שונות, פועלת בענווה ומתקדמת בקצב נכון – מבטיחה המשכיות. **מי שאינו מכין את הדור הבא, אינו מנהיג אלא שליט זמני.**

עקרונות
במנהיגות

מנהיג אמיתי חושב על היום שאחרי.
כבד את השונות. היה גדול – אך עניו.
והתקדם בקצב שהאנשים מסוגלים לשאת.

עקרונות בחינוך

צוותי חינוך:

- **רבגוניות:** כיצד אנו מתמודדים עם שונות אמיתית בין תלמידים מבלי לכפות אחידות?
- **קצב חינוכי:** האם תהליכי השינוי שאנו מובילים מותאמים ליכולת ההכלה של הצוות והתלמידים?
- **המשכיות:** כיצד אנו מטפחים מנהיגות עתידית בתוך הצוות?

תלמידים:

- **שונות:** כיצד אפשר לכבד חבר שחושב אחרת ממך?
- **ענווה:** מה ההבדל בין להיות חזק לבין להיות מתנשא?
- **סבלנות:** מתי חשוב להתקדם לאט ולא למהר?